

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja trikrat na teden, vtorek, četrtek in soboto, ter velja po pošti prejemati, za avstro-ogerske dežele ali v Mariboru s pošiljanjem na dom, za celo leto 10 gold., za pol leta 5 gold., za četrt leta 2 gold. 60 kr. Za tuje dežele za celo leto 12 gold., za pol leta 6 gold., za četrt leta 3 gold. 25 kr. a. v. — Za oznanila se plačuje od četristopne petit-vrste 6 kr. če se oznanilo enkrat tiska. 5 kr. če se dvakrat in 4 kr. če se tri- ali večkrat tiska. Vsakokrat se plača štempelj za 30 kr. — Dopisi naj se izvole frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Mariboru, v koroški ulici hišn. št. 220.

Opraviništvo, na katero naise blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne reči, je v tiskarnici: F. Skaza in dr. v koroški ulici hišn. št. 229

Zmaga hrvatskega naroda.

Pri zadnjih volitvah je hrvatska narodna stranka slavno zmagala, kakor smo to poročali po naših telegramih in v dopisu zadnjega broja. Iz natančnejših in določnih dat, katere imamo po hrvatskih narodnih časopisih pred soboj, je izmed 75 voljenih poslancev, odločno narodnih 47 zastopnikov; odločno magjaronskih je 20; samostalnih kandidatov, kateri so proti vladini volji izbrani za poslance, ki bodo v sredi med narodno in vladno stranko je 8. Ti poslednji so bližje narodni nego magjaronski stranki, tri med temi (Živkovića, Prico, in Kraljevića Benjoša) je narodna stranka pri volitvah podpirala proti vladnim kandidatom. Narod je torej zmagal sijajno, tem sijajnejše, ker je zmaga izišla iz boja na življenje in smrt, iz boja, kjer se je potrebljevalo od vladne magjaronske stranke vsako orožje, kakor smo to prej v našem listu dovolj opisali.

Nemški in magjarski listi pak kljub temu po svetu trosijo in pišejo novost, da je „unijonistična“ večina zagotovljena in sicer zaradi tega, ker ima hrvatski sabor poleg narodovih zastopnikov še čez 50 virilnih glasov. To je vseskozi napačen račun. Magjari in Nemci so bili in so v slovanskih rečeh vselej slabi računarji, vselej so politikovali na papirju in so svoje želje jemali za resnično obstoječe faktorje. Saj so še dan pred hrvatskimi volitvami slovesno v svet trobili da narodna stranka nema nobene korenine več v narodu, da bode sramotno propadla, da imajo magjaroni že zmago v žepu. In magjarski novinarji so óndan po vsem svetu telegrafovali, da je Vakanović najdoločnejša in najgotovejša poročila v Pešto poslal, v katerih osigurava svojo zmago. In ko je bil dr. Makanec v Karlovcu izvoljen, brž so dunajski in peštanski novinarski modrijani oblastno in porogljivo rekli, da to nič ne pomeni, ter so govorili tako kakor da razen njega ne bode nobenega narodnega kandidata več v zboru videti.

Kakor je torej dejanska stvar prorokovanja ustavovercev in Magjarov na sramoto postavila in jim dokazala, da niso ničesa vedeli in vseskozi

napak računli, tako bode tudi magjarsko-nemško upanje, da bodo hrvatski virilei Magjarom v Zagrebu večino rešili prav kmalu splavalo po vodi, brž ko se sabor sniše. Ta nemško-magjarska upanja namreč ne dokazujejo nič drugega nego to, da ljudje, ki hegemonijo v monarhiji med soboj dele, čisto nič ne poznajo niti terena, niti zgodovine, niti števil in njih pomena.

Hrvatje imajo staro parlamentarno življenje. Nikdar pa še dozdej v hrvatskem saboru niso bili odločilni virilni glasovi, temuče vselej se je sredotočje in glavna veljavnost pokladala na večino, katera je iz pravih, od naroda izvoljenih zastopnikov izšla. Po večini narodnih zastopnikov se je ravno do zdaj še vselej hrvatsko virilstvo. To je uzrok, da se do zdaj nobena hrvatska opozicija nij potezala za odpravljenje virilnikov, sosebno ne zdajšnja narodna stranka. Torej se primer ustavovernih, z veliko „učenostjo“ hrvatske volitve razpravljajočih listov, kakor da bi hrvatski virilni glasovi ta pomen imeli, kakor češki velikoposestniki, — oslanja samo na neznanje razmer. Izmed hrvatskih virilnikov jih ima narodna stranka kakih 10 gotovo narodnih (med temi so: grof Nugent, Strosmajer, Kralj, Šmičiklas, grof Janković). Ti se morajo kot odločni k narodni stranki prišteti in so najinteligentnejši. Odločnih magjaronov med virilei najdemo razen 8 velikih županov komaj še pet plemenitašev. Med drugimi jih je mnogo, kateri se še nikdar niso udeleževali sabora, katerim je vsa politika deveta briga, torej se tudi ne bodo dali od Magjarov ukleniti, da bi jim zavožena kola iz blata vlekli; več jih je celo taci, ki stanujejo po vseh vetrovih sveta, samo v Hrvatski ne. Kar še ostane, je omahljivo, kakor Hrvat robato pravi „marva“, v obče pa brez političnega zanimanja in brez sposobnosti. *)

Na hrvatski zmagi se dakle ne da mešetariti, ne da se dvomiti, da je hrvatski sabor naroden, in brez strahu vzkliknemo Slovenci svojim hrvatskim bratom: Slava!

Pomen hrvatske zmage za nas, za celo mo-

*) Primeri tudi denašnji naš dopis iz Zagreba. Uredn.

narhijo, za avstrijsko Slovanstvo je velik. Ne samo, da se moramo mi Slovenci s svojega jugoslovanskega stališča teh zmag veseliti, velikanski pomen zmage narodne stranke nam se posebno predóči, ako pomislimo, kaj bi bilo in kako bi stale stvari, ako hrvatska narodna stranka ne bi bila zmagala, ako bi bila od magjaronov vržena!

Hrvatje so boj bojevali ne samo za svoje poštenje, za odpravljanje socialne spačenosti in korupcije, ki se je pod magjarskim zaščitom v Hrvatski ugnezdila, ne samo za svojo slovansko bodočnost, nego njih borba in zmaga je smatrati kot zmaga enega dela vse slovanske opozicije, katera se v habsburški monarhiji ustavlja robovanju magjarsko-nemškemu elementu. Translajtanija, kamor so Hrvatje opredeljeni, preprečila je zmago pravičnosti v tej polovici države pod Hohenwartom. V tej polovici se je precej potem začela živa in odločna borba, ki je imela izid, da je federalistična stranka v enem oddelku na Češkem padla. Triumfirali so tu ustavoverci in njih privrženci Magjari so se tega trumfa veselili. Takoj po dokončani borbi na Češkem, začela se je volilna borba, mnogo krutejša in nasilnejša tudi v Translajtaniji, na Hrvatskem. Ako bi bili narodnjaki hrvatski pali premagana bi bila stranka enakopravnosti in slovanske svobode — za zdaj — v vsej monarhiji, in z oholostjo bi bili Magjari in Nemci kazali, kako so uporne slovanske „kariatidne glave“ ta in onkraj Litave pogazili. Samo kratkovidnost bi mogla dvomiti, da bi bili Magjar svojo zmago na Hrvatskem porabili radikalno, tako, da bi bili strašno trébili in pustošili vse kar se zove narodno in nij magjarsko. Isto tako je brez dvombe da bi bili pogum dobili tudi naši ustavoverni strankarski absolutisti in bi posnemali izgled vrednih sodrugov one polovice države, proti nam. Ako bi bili torej Hrvatje propadli, vržena bi bila vsa avstrijsko-slovanska opozicija nazaj, in mi vsi bi imeli žalostno nalogo borbo zopet od kraja početi. Če tudi Hrvatje pozitivno ne dosežejo s svojo zmago

Listek.

Prve ljubezni.

Priobčuje Marko V.

I.

Dráginja moja, srce srbrno! Denes je zopet obrok, jutri pričakuješ pisma od mene, in nevoljna bi z nožico ob tla trknila, in od nevolje bi ti kodrice tvojih kostanjevih las na belo čelo palo, da zasenči ljubo iskro očesce — ako ne dobiš pisma od mene po stari navadi najine ljubezni. Dakle, pisati ti moram, celo dolgo pismo, ker sem te razvadil, da kratkih nijsi zadovoljna. Sladka dolžnost, to moram že priznati, da huda ne bodeš — ali, draginja moja, tudi težek posel. Kajti za boga milodragega, o čem ti čem pisati, da bode mnogo in zanimivo. O klasikih in knjigah, romanah in pesmih, glediščih in plesiščih (na katere poslednje hoditi ne smeš, ker veš da ne pustim) — o vsem tem sem ti že toliko govoril, da utegneš že ono znati, kar sem jaz pozabil; in gorje mi bode, če bom imel bolj učeno ženo, nego sem učen sam. Svoje dnevno življenje sem ti že

tako na tanko popisal, da veš za vsak kot moje sobe, akopram je nijsi še nikdar videla, in bog me varuj da bi jo dokler imam tako vse v neredu. Moje prijatelje tako poznaš že iz mojih pisem, da nij kazno več dobrega poročati o njih, ker naposled bi se še v katerega zaljubila, kajti tebi hvalim njih, a njim tvoje dobre lastnosti. Slabe lastnosti pa še menj smem praviti o njih, ker potlej porečeš: kakoršni prijatelji, tak ti! Da bi ti pa zmerom o tem govoril, kako te imam rad, to zopet ne gre, ker originalnega ti menda ne morem nič več povedati, tako sem ti že celo svojo dušo „izstresel“; ponavljati se pa ne smem in nečem, potem bi imela pred mojim „ženijem“ premalo respekta. Saj imaš že velikansko skladišče moje ljubezni, — t. j. mojih pisem, ki ti vroče in živo opisujejo moje srce do tebe, iz katerih kakor iz Eolske harfe tiho pojó in žvené vse strune ljubezni. Posezi torej kar v sredo v veliko škatljo starih pisem, če hočeš o ljubezni brati, denes se mi zdi, da moja fantazija nij za nove misli rodovitna. Tudi sem prav pri čudni volji, in ko bi te pri sebi imel, gotovo bi ti kaj „hudo-mušnega“, kaj neugodnega povedal ali storil,

samo, da bi te — ujezil. To se ve, prehudo bi zopet ne smelo biti; tako, malko, da bi te lahko pogovoril in potolažil zopet takoj, in da bi, spravo praznovajoč, nekoliko poljubov od tebe dobil, ali če poljubov ne, vsajeno rahlo ljubežno klofutico od tvoje male bele roke, — ker celo klofutico bi raje prestal, kot ta strašni pusti dolg čas svoje samote! Razjezil pa bi te denes vsakako, ker imam misel, da si v jézici svoji posebno lepa in mikavna — —

II.

Hm! Ta misel; ujeziti te, in potem spravo praznovati s toboj, ugaja mi če dalje bolj. Kaj ko bi te — ker te osobno nemam — kar pis-meno v srd spravil! Zdaj precej. Res je, da leže med nama „hribi in doline“ in da bi zastonj pel z narodno pesmijo

Razmeknite se goričice

Razkadite se megljčice,

ko bi hotel s poljubi in sladkimi besedami razgnati oblaček, ki se bode vsled moje neobraznosti na tvoje ličice vlegel; — ali kaj za to, če ostane. dolg med nama. Z obresti od obresti in z skopuškiimi procenti si hočeva te dolgove zravnati,

vsega kar želé, moralni vpliv njih zmage je velikansk za nje, za nas, za vso monarhijo!

Dopisi.

Iz Ljubljane. 2. junija. [Izv. dop.]

Gotovo prav storite, da tukajšnjemu staremu slovenskemu časniku, ne odgovarjati nič, ki „Sl. Narodu“ kakor stara baba očita, da je z nemškutarji eno in tisto in se tega „veseli“. Pustite jim veselje. Oni so v starosti otročji postali, in mislijo da je Slovenstvo koncentrirano v dveh osobah. Zagotavljam, da se vse naše izobraženo občinstvo tacim napadom smeje in dosti let ne bode preteklo, ko bodo postale enake reči nemogoče. Med tem pa je treba poterpljenja in dela. Delo bode dokazalo in je dokazovalo že dozdej, kje je duševna prevaga in moč in poštenje. Dvomitij, da se zedinimo naposled v poštenem delovanju za narodno vzbujo in napredek na političnem, literarnem, narodnogospodarstvenem, in družabnem polji. Zato so razpori in prepiri le viharji, ki zrak čistijo.

Narodno-politično gibanje zdaj miruje kakor povsod po svetu politika. Bog daj, da ta mir pomeni samo odmor, počitek, iz katerega se začne nova energija.

Za češke brate se bode menda tudi v Ljubljani kaj storilo. Govori se, da se bode osnoval poseben odbor za nabiranje prineskov. Tudi naše vrlo dramatično društvo bode baje dalo predstavo v gledišči za ta namen. Jaz bi svetoval, da se to uresniči in da si pri kasi nalože posebne pole za darove, ali náplače pri vstopnini.

Iz Zagreba. 2. junija. [Izv. dop.] Izmed 75 voljenih zastopnikov je 53 čistih narodnjakov, 22 pa magjaronov. Proti 10 magjaronskim volitvam vloženi so protesti, proti narodnjaškim volitvam pa nobeden. Po izvrženji nepostavno voljenih magjaronskih zastopnikov bode narodnjaška večina letos v našem saboru večja, nego je bila lani! Magjaroni zanašajo se na virilce, trdeči, da imajo oni z virilci skupaj večino v saboru. To je iluzija. Prvič niso vsi virilci njihovi, drugič nikoli nij na naše sabore več virilcev prišlo, kakor k večjemu kakih 10 do 15, in še ti, ki se potrudijo priti, so večinom narodnjaki, in tretjič se bode po verifikaciji broj voljenih magjaronskih zastopnikov znatno pomenjšal. — Najpogumnejše držala se je v volilnej borbi reška županija. V njej je voljeno vseh pet narodnjaških zastopnikov enoglasno. Za njo pride belovarska županija, v katerej so četiri narodnjaški zastopniki enoglasno voljeni, a drugi z ogromno večino glasov. V Ivanič-trdnjavi smo sicer pali, samo vsled nasilja. Volitev ne bode potrjena. Najslabši vspeh je v križevskeji županiji. Svet pravi, da zaradi tega, ker narod tam najbolj pijančuje. — Konstatovano je, da so Magjaroni za

volitve 400.000 gld. iz deželne blaganje vzdignoli. Če se k tej svoti še prišteje privaten trošek, n. pr. Prandavovih 20.000, Pristerjevih 1200 gld. v Netretiču, nabrani 15.000 gld. za stradajoče, in še več drugih manjših doprineskov, stale so magjaronom volitve blizo pol milijona goldinarjev. Za zagrebške tri volilne okraje potrošilo se je na korteševanje 75.000 gld. in sicer samo za tretji volilni okraj 50.000 gld., kajti tukaj je veljalo Mrazoviča podreti. Na dan volitve se je denar volilem kar v oči sipal. Če se pomisli, da v tretjem volilnem okraju (Novaves, Potok in Laška ulica) stanuje najsiromašneje mestjanstvo in vse, kar spada med nižje uradništvo, čuditi se je res, da je Mrazovič kljub vsemu temu vendar še prodril. Največ denarja je pa brez dvojbe v nepoštenih kortežkih žepih ostalo. Zmago narodnjaških kandidatov odličili so v vseh treh zagrebških volilnih okrajih uradniki. To priznavajo magjaronski in narodnjaški listovi. Vlada neimajoča uradnike na svojej strani mora gotovo malovredna vlada biti! Zagrebški uradniki, glasujoči proti vladi, osvetlili so si lice pred celim narodom, rehabilitirali na novo v javnem mnenju, in nesnago puranstva in mameluštva iz sebe sprali, ki jih je še od Rauchovega banovanja sem madeževala. Magjaroni so vsa mogoča sredstva upotreabili, da bi s svojimi kandidati prodrli, pa vse je bilo zastonj. Na sv. Marka turnu so ob pol enej uro vstavili, kakor nekda pri Baumkirchnerju v Gradcu, bolne volilce so v bolnišniških nosilnicah na volišče nosili, nameravali so celo par skednov v zagrebške okoličice podnetiti, da bi bili prestrašeni volilci iz volišča bežali, orožana vojaška sila je bila samo njim na razpolaganje, a vse to je bilo zastonj, pali so. Nazadnje so že „za pet ran božjih“ volilce glasa prosili! — Najlepše je pa bilo v Siseškem volilnem okraju. Tam se je volilna borba tako rekoč pod zemljo bila. Neki občinski biležnik (Metikoš) dobil je od vladinega kandidata okrajnega sodeca Crnkoviča 2000 gold. v ta namen, da ž njimi med kmetskimi volilci svoje občine za njega kortešuje. On je res s temi denarji korteševal, a ne za njega, ampak skrivaj za narodnega kandidata mernika Čopa. Kmetje so za to vedeli, pa po medsobojnem dogovoru povsod javno rekli, da bodo za Crnkoviča glasovali. „Obzor“ je tudi vsled dogovora na občinskega biležnika kot narodnjaškega renegata in „novopečenega magjarona“ zmerjal. To vse je vladnega kandidata v svojem upanju na volilno zmago in v svojem zaupanju do biležnika utrdilo. Cela dva meseca se je na ta način korteševalo. Od 160 kmetskih volilcev nij ne eden ta manever izdal. Na dan volitve glasoval je, se ve da v veliko presenetenje in osupnenje volilnega poverenstva prvi občinski biležnik za Čopa, in za njim vsi 160 volilci drug za drugim: Čop, Čop, Čop

itd. Enakih volilnih manevrov (ki se dajo samo z izjemnim stanjem in silo samobrambe opravičevati) bi mogel celo kôpo pripovedati. — V Draganiču so magjaroni krčmarju Škrabetu (Slovenec iz Vranjskega na Štajarskem), ker je pošten in ognjen narodnjak, na dan volitve po hiši vse premetali in vse polomili, kar se je polomiti dalo. Stvar je že pred sodnijo. Kjer so se narodnjaki napadali, se temu nij branilo, nasprotno so pa narodnjaki, kjer so magjaroni napadeni bili, povsod narod mirili, ter tako na dveh treh mestih krvave pretepe zaprečili. — Volilna zmaga je to psihologično prikazen porodila, da se je nas narod „čutiti“ začel.

Iz Dunaja. 2. junija. [Izv. dop.] Dunajski porotniki so te dni dokazali, da so pošteni možje in spoštovanja vredni politiki. Imel je „Vaterland“, organ tako imenovane „konservativne“ stranke, tiskovno pravdo. Porotniki so bili meščani, po svojem političnem prepričanju nasprotniki Vaterlandovih teženj. Vendar so urednika nekrižega spoznali. Ta sodba je nova pridobitev na polji tiskovne svobode, je izrek: naj se v političnih pravih v obče ne obsojuje. Dunajski listi so v osebnih rečeh, kjer se žali čast osebe, ki nima s politikom nobene zveze, ostri, v politični reči so se skazali prave svobodoumnike in zaslužijo, da si jih ljubljanski nemškutarji in Nemci, ki slovenski list obsodijo zato, ker nij prorok njih političnega mišljenja, v izgled vzemó. Ob enem pa je ta sodba velik udar dunajski žurnalistiki, ki je upila na češke porotnike, kateri so v enakih sodbah enako načeli imelo.

Včeraj je bila nadvojvodinja Sofija pokopana. Ves čas, ko je na mrtvaškem odru ležala, so ljudje v ogromnih trumah se gnjetili v dvorno kapelo, da vidijo mrtvo cesarjevo mater. Vojaki so delali špalir in branili, da ni preveč ljudi v cesarski grad hrulo. Pa to je malo pomagalo. Večkrat je množica vojaški špalir predrila, tako da so morali več „belih sužnje“ v grad postaviti. Pri pogrebu se je neštevilna množica zbrala v ulicah blizu cesarskega gradu in kapucinskega samostana, kjer ima naš cesarski rod svoje počivališče. Ob štirih je bil pogreb in že ob dvanajstih se je začelo ljudstvo postavljati po ulicah, po katerih je šel sprevoz, katerega so se udeležili zastopniki vseh stanov in uradov. Rako so peljali na krasnem cesarskem mrtvaškem vozu, katerega je šest belih žrebcev vleklo. Bila je vsa zakrita z venci. Za njo in pred njo spremstvo in službeništvo v vseh barvah in opravah. V kapucinski cerkvi so čakali udje vladajočega rodu in po cerkvenih ceremonijah so nesli umrlo Sofijo v podzemeljsko mirno stanovanjšče.

kadar, kadar (prosim, gospodičina, ne treba vam zarudeti, nihče naji ne čuje) kadar bodeš moja ženka — kar boš gotovo, če se med tem v družega ne zaljubiš, ali če jaz svetega Pavla ne bom poslušal, ki baje pravi, da je bolje človeku brez vas. Torej velja, denes te ujezim, le široko se nasedi, z obema rokama to pismo drži beroča, da ti z rok ne pade, ohrabri se, jaz pa zdaj-le malo prestanem v pisanji in pomislim, s čim te majheno v ogenj pripravim.

III.

Že imam! Govoril ti bodem, in izpovedal se svojih mladih „grehov“: kako sem dekleta ljubil predno sem tebe poznal in tebe ljubil.

Tako! Zdaj je že šlo iz peresa. Malo težka je izpoved bila: da ti nijsi prva ljubezen, a storjena je in prej ali slej je pač morda morala priti. Dobro je, da me nemaš pred soboj, kajti zdaj mene postaje skoro malo sram; nad ta papir upognen sem, — tako se mi zdi — rudeč do ušes, takó — kakor si bila ti, ko sem ti prvič povedal, — ej, že veš kaj! Sram me je za to, ker ti moram še več, in bolj na drobno pripovedati. Videla bodeš zopet kako otročje-neumne reči so z meno

zvezane. In zopet bode padel v tvojih očeh „nimbus“ moje moške ozbiljnosti in resnobe, ako ti odgrnem zastor svetske zunanje forme, ter te pustim gledati na svoje duše detinsko igrališče. Morda nij to prav; gotovo bi mi resen, v ženstvu izveden prijatelj, ki bi videl moje početje, odvažno odsvetoval in me svaril rekoč: „čuvaj svojo avtoriteto pred njo: ako hočeš da te ljubi, mora se te bati, a da se te bode bala, ne sme te vsega poznati, torej ne odkrivaj se“. Tako bi mi govoril, vidiš. Ali zastonj je zaljubljenemu dajati svete. Ljubezen pak je otrok, možje in žene se smejejo njegovim besedam in njegovim dejanjem. Skrij torej pred izvedenimi možmi in ženami mojo izpoved in ozbiljno človeško lice naj ne dobi za boga pred oči mojih pisem. Tako! Ko sem ti vse to poročal in naročil, nij me več sram pred soboj in pred toboj, za to začnem.

IV.

Tega ne misli, da bi jaz glede svojih udševnih zmožnosti ohol bil. Res je, da kadar kritikovava kako knjigo ali kadar govoriva o visokem vprašanji, izrekam jaz svojo sodbo naravnost in odločno in ne pustim, da bi ti druge misli bila,

ako in ker je z razlogi podpreti ne znaš. Ženska je ženska, ona ljubiti zna, dobra in srčna zna biti, a mi smo gospodje stvarjenja, akopram nemamo dovolj stvari — zato me izkušnega, poslušaj, kajti tako ti pristuje! Vendar to smeš pa tudi vedeti, da včasih sočim, da bi lahko pametnejši in razumnejši bil, nego sem. Da sem dostikrat obupoval nad soboj, dostokrat menil, da nič ne vredim duševno, in nič ne morem — to menda nij umljivo za tebe.

Ali ipak zdaj zopet čutim, da ne morem tega, kar bi rad: namreč kljubu slučaju, da sem se toliko let pisanjem svoje misli izraževati učil, ne vem, kako bi tebi, ki si rojena v mestu in tam prozaično životariš, ki narod poznaš samo po vaši kuharici in po tem, da na tržne dneve vidiš na ulici prazničnega kmeta korakati po neznanem mu mestnem elementu, — opisal kmetsko vas in njeno življenje, da bi razumela — mojo prvo ljubezen. Vse eno, pripovedoval ti bodem torej po vrhu. Naredi si podobe sama in sama si jih razvij in razpleti. A poslušati me imaš pobožno, ker jaz sem, kateri s toboj govorim!

(Dalje prihodnjič).

Politični razgled.

V notranje-avstrijski politiki nij posebne novosti zaznamovati. O hrvatskih volitvah, katere so predmet člankov vsem časnikom govorimo na drugem mestu. Opomeniti je še tu, da se magjarske vladne novine grozé z novim razpustom hrv. sabora! Tudi če se to nezaslišano dejanje res izvrši, hrvatska narodna stranka, ki zdaj in pod tem terorizmom nij padla, ne more nikdar pasti.

Glede na nesrečo, ki je Češko v zadnjih dneh zadela, so češki listi izrekli tirjatev, naj državna blagajnica pomaga nesrečni deželi. Dunajski vladni in nevladni centralistični listi so zasmehovalno kazali na one tirjatve rekoč, da sedaj vendar Čehi spoznajo, da jim je tesna zveza z Dunajem potrebna. Na to odgovarja „Politik“ in dokazuje, da Češka vsako leto nad 77 milijonov davka plačuje, da uprava na Češkem samo 14 milijonov stane, da torej državna blagajnica vsako leto 63 milijonov iz Češke dobiva. Ako bi imela Češko samoupravo kakor Ogerska, bi uprava v deželi vzela vsako leto kakih 46 milijonov in ostalo bi še 31 milijonov v deželni blagajnici. Tako pa dobiva država iz Češke vsako leto 63 milijonov, torej v desetih letih 630 milijonov in v lastnem svojem interesu bi morala država skrbeti, da nekoliko onih svot, ki jih je iz Češkega dobila povrne in tako ohrani plačevalno moč Češke.

Dunajski katoliški „Volksfreund“ priporoča Avstriji zvezo z Rusijo. Proti temu bi ne bilo nič ugovarjati. Ali Ravšerjev organ hoče — anektirati tudi Srbijo ali Rumunijo! To je dan denes naravnost neumno. Naj se uboga, razparana Avstrija doma uredi, in ne išče narodov, kateri zanjo ne marajo.

V francoski narodni skupščini je pri posvetovanji o novi vojaški postavi govoril tudi škof Dupanloup, kateri se ne strinja z onimi, ki zahtevajo, naj bode odslej vsak sposoben Francoz vojaški dolžnosti podvržen. On je rekel: „Prusija ima morebiti v tem trenutku najboljše topništvo in je prva kasarna na svetu; a prvi narod na svetu nij. Blagosrčnost in viteštvo delata velikost narodov, teh lastnosti Prusija nema. Videl sem Prusijo. Njena grozovitost, njena posilnost je v meni utrdila prepričanje, da vojaški narodi po osodi barbarski narodi postajejo. Da se vojska odgoji, za to se Francoska ne sme spriditi!“ Dalje razvija govornik, da bi bila nova postava zadržek za klasične, religiozne in vednostne študije.

Francoski državni proračun za 1873 kaže 2,338.312.943 frankov potroškov, 2,286.461.671 frankov dohodkov torej 51,851.272 frankov primanjkljaja.

Prusko časopisje se v zadnjem času v veliko jezo naših ustavovercev — obrača od njih. Tako piše berlinska „Kreuzzeitung“: Ker je švajcarsko ljudstvo predelano švajcarsko ustavo zavrglo, se je začelo govoriti, da je ljudstvo zapeljano, da je volja Švajcarjev popačena i. t. d. Posebno „Neue freie Presse“, organ dunajskih borznih Judov in nemške ustavoverne stranke, se je trudila, napolniti svoje bralce s srdom nad „farji“, ki so se vrivali v najvišje planšarske bajte, da nagovore uboge pastirje, naj zavržejo centralizem. Pri tem pa je „N. fr. Pr.“ pozabila, kake grde pomočke je njena stranka rabila, da kupi za sebe večino med českimi velikoposestniki. — Tako „Kr. Ztg.“ — „N. fr. Pr.“ pa je vsa zelena od jeze in ker si ne more drugače pomagati v svoji preveliki nesreči, da jo „nemški bratje“ v Berlinu zapuščajo, piše organ ministra Ungerja, da one članke v berlinske liste pišejo — risum teneatis! — privrženci grofa Hohenwarta!

Razne stvari.

* (Iz Primorskega) nam pošilja znan rodoljub za naše prostore preobširen dopis, v katerem pripoveduje, kako je čez dolgo časa z enim tovarišem prišel v Ljubljano, pa v narodnih

krogih nemškutariti čul. V čitalnici se je mož vsel tiho k „prvaški“ mizi; tam se je na njegov velik srd govorilo skoro samo nemški in ko je eden taci prišel, ki „zvonec nose“, nazdravil je družbo nemški in vedno nemški govoril. — Mi zares te dopisnike indigacije nijmo krivi. Pobiljšali se pa Slovenci te sorte in vrste ne bodo tako brž. Saj se jim smešno in „pretirano“ zdi zahtevati, da bi samo slovensko med soboj govorili in v svojih pisarnicah slovenski uradovale — ker ne znajo. Sicer pa naj se g. dopisnik tolaži, da s časom bode že bolje.

* (Nemštvo v Gorici.) V Gorici se je 26. t. m. maja ustanovilo — kakor v „D. Ztg.“ beremo — nemško pevsko društvo. Znano je, da Nemci taka društva zmatrajo kot pionirje prodirajočega Nemštva. Torej nov steber za „most do Adrije“. — Eden naših dopisnikov (od Save) je pisal pred nekolikim časom o nemških „pevskih društvih“ in kazal, koliko škodujejo našemu narodnemu napredku, tudi je nasvetoval sredstva, katera bi pomagala podirati nemški upliv na tej strani. Vsako drobtinico nemške moči na naši zemlji moramo skušati da jo odpravimo! Tudi v politiki „živila konkurencija!“

* (Mestne volitve v Gorici) so se dokončale po poročilu „Soče“ na korist „vladno-liberalne“ stranke. Volitveni boj je bil živahen kakor še nikoli. Bojevali ste se dve stranki za večino v mestnem zboru in obe ste z velikimi plakati hoteli pridobiti meščane za svoje kandidate. V plakatih je zanimivo samo to, da obe stranki obetate pravičnost vsem narodnostim. Slovenci v Gorici te licemerske obljube že poznajo.

* (Tatvina.) Iz Ljubljane se nam poroča, da je tat strl med procesijo v četrtek v stanovanje stolnega korarja g. Urha, pobral mu vso zlatnino in srebrnino ter vrednostne listine, razen hranilničnih knjižic.

* (Iz brežkega okraja) se nam piše: Med onimi duhovniki, ki so se za delež Stremayrovih 500.000 gld. oglašili, se odlikujejo posebno dučni pastirji iz kozjanskega okraja, kajti od tam jih je največ prosilo za nagrado korektnega državnopravnega vodenja. Znamenit je stavek, katerega je kopirniški župnik gosp. Zupančič svoji prošnji dodal. Ta gospod namreč piše: „Ich theile die verkrüppelten Ansichten anderer Priester nicht.“ [Ne slagam se s pokvečenimi nazori drugih duhovnikov.] Prepuščaje duhovnim tovarišem gospoda Zupančiča, naj se mu zahvalijo za njegovo sodbo o njihovih nazorih, pristavljam samo še to, da se čuje, da bodo oni trije duhovniki iz kozjanskega okraja, ki so se za Stremayrov dar oglašili, imenovani za častno ude konstitucionalnega društva v Brežicah.

* (Za ustanovljenje okrajne učiteljske knjižice) v Ljubljani je daroval vodja ljubljanske gimnazije in okrajni šolski nadzornik J. Smolej 40 gld.

* (Velik tepež) je, kakor „Agr. Ztg.“ piše, nastal oni teden med slovenskimi in laškimi delavci pri karlovško-reški železnici v Sušicah. Okolo 30 delavcev je bilo manj ali bolj hudo ranjenih, eden pa ubit. Vojaki iz Reke so morali mir napraviti.

* (Ropar) „Gospodarju“ se piše iz Slov. Gradca: Nek mož, iz Spodnje Vržinge pri Marenbergu doma, potoval je iz Celja skoz Velenje proti svojemu domu. V Pavlinčevi gostilnici pri Velenju, kamor je bil proti večeru došel, je mislil prenočiti. Pridružil se mu je bil nek neznan človek velike postave, ki mu pravi, da je iz Vuzeške fare, in ga pregovori, da gresta še tisti večer naprej do Št. Lenarta pri Mislinjah, da tam prenočita. Tako storita; ko pa prideta do samotne Hudeluknje, pobere neznan spremljevalec kamen, zgrabi svojega tovariša B. in ga začne po glavi tolči, ter denar od njega terja. Ta mu da vse, kar ima pri sebi, 3 gold. Ali s tem oni nij zadovoljen, ker je več pričakoval, in ga spet s kamnom napade, da bi ga popolnoma ubil. A. B. se omamljen in ves v krvi na zemljo zgrudi, v

tem trenutku pa prideta k sreči dva moža po cesti nasproti. Ko ju ropar zagleda, se v beg poda; moža najprej ranjenega z vodo hladita, da k zavesti pride, med tem pa je bil tolovaj zginil. Drugi den je obropani tukajšnji sodniji hudodelstvo naznanil, in so takoj začeli hudodelnika zasledovati. Preiskava bo menda ljubeznivega popotnega tovariša na den spravila, ker so ga v nekterih krčmah vidili. Pravijo, da je iz Vuhreda doma. —

* (Slika dr. Miletića,) znanega srbskega zastopnika v ogerskem zboru, misli v drvorezu izdati F. L. Titelbah, profesor v Novem Sadu. Slika bode veljala 1 gld.; kdor si jih naroči deset, dobi enajsto za navrhek. Slovenski rodoljubi bodo s sliko Miletićevo gotovo radi dopolnili galerijo voditeljev slovanskih v svojih sobah.

* (Premalo davkov!) Na Erdeljskem (Sedmograškem) je prišlo kakih 80 večjidel rumunskih kmetov v davkarski urad, kjer so možje tožili, da premalo davka plačujejo, naj se jim torej višji davek naloži. — Takih kmetov bi pač pri nas ne bilo najti. Ti so gotovo bele vrane.

* (Srbska in slovaška svobodoumna stranka) je 28. maja imela shod, v katerem je volila odbor iz nazočih in nenazočih svojih udov, ki bode imel delovati za volitev dra. Sv. Miletića v ogerski zbor.

* (Kdo na Češkem neče miru?) Organ dr. Riegerja „Pokrok“ piše: „Vse naše politične prijatelje opominjamo, naj porabijo priliko nesreče po povodnji za obnovitev vzajemnega prijateljstva med nemškim in češkim prebivalstvom in naj se pri razdeljevanji pomoči skrbljivo ozirajo na potrebščine in škode nemškega prebivalstva. Naši nemški rojaki naj v teh hudih dneh spoznajo naše bratovsko in prijateljsko mišljenje.“ — V pristavku k tej izjavi češkega lista opomnimo, da ministerstvo na Dunaji vidno hladnost kaže pri nabiranju za nesrečnike na Češkem in vprašamo: kdo na Češkem neče miru?

* (Društvo pisateljev ruske slovesnosti) v Moskvi, je poklicalo dne 12. maja Ološkega pevca narodnih pesmij, kmeta Ivana Anikiča Kasjanova, da je pred večjim zbirališčem pel ruske narodne pesmi. Kmet Kasjanov pozna več sto dosedaj popolnem neznanih ruskih narodnih pesmij; zaradi tega namerava omenjeno društvo napraviti kmalu več literavnih večerov z namenom, da bi ruske narodne pesmi med izobraženim svetom bolj znane postale, kar zavoljo svoje miline popolnem zaslužio.

* (Odbor za predilsko železnico,) katerega je državni zbor izvolil, naj preudari projekta predilske in loške železnice, je v zadnjih svojih sejah zaslišal izvedence o tej stvari. Večina izmed zaslišanih izvedencev je izrekla, da je bolje staviti železnico čez Loko kakor čez Predil.

* (O cesarju Ferdinandu) pišejo, da od dne do dne bolj slabi. Bivši vladar je rojen 19. aprila 1793 in torej 79 let star.

* (Za češko-slovanske šole na Dunaji) se je ustanovil nedavno zopet odbor, ki bode 8. julija napravil veliko besedo na korist omenjenih zavodov. Lani so vsa dunajska slovanska društva na korist ustanovljenju čeških šol na Dunaji veliko svečanost napravila in sme se upati, da bodo češki otroci na Dunaji, katerih nij malo, kmalu šole s svojim učnim jezikom dobili.

* (Štritarjevih „dunajskih sonetov“) je na svitlo prišel drugi sešitek in se dobi pri pisatelji v Hüteldorfu poleg Dunaja. Mahajo na vse strani, po naših slovenskih slabostih, in tudi mi smo svojo dobili, ka-li.

* (Prikazen Mater Božje.) Na tirolsko-italijanski meji se je raznesla zadnji postni čas novost, da se na nekem travniku Mati Božja prikazuje. Mnogo ljudi je začelo romati na oni travnik in mnogoteri so trdili, da so v resnici Mater Božjo videli. Zdaj je c. kr. okrajna oblast v Borgu na Tirolskem, in italijanska vlada tej krivi veri konec storila s prepovedjo, da ne sme nikdo več na isti travnik romati.

Tiskar: F. Skaza in drugi.